

Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων

Τίτλος Μαθήματος:

ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΔΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΘΑΜΝΟΙ

Ενότητα 6: Καλλωπιστικοί θάμνοι σε
αστικά τοπία: Μέρος Β΄

Γρηγόριος Βάρρας

Αν. Καθηγητής

Άρτα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης *Creative Commons*.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Καλλωπιστικοί θάμνοι στα αστικά τοπία

Κυδωνίαστρο οριζοντιόκλαδο (*Cotoneaster horizontalis*)

Λαντάνα (*Lantana camara*)

Λεπτόσπερμο (*Leptospermum scoparium*)

Πλουμέρια (*Plumeria rubra*)

Πυξάρι (*Buxus sempervirens*)

Ράμνος (*Rhamnus alaternus*)

Τεύκριο (*Teucrium fruticans*)

Υπέρικο (*Hypericum calycinum*)

Φιλάδελφος (*Philadelphus coronarius*)

Κυδωνίαστρο οριζοντιόκλαδο (*Cotoneaster horizontalis*)

Cotoneaster horizontalis (Κυδωνίαστρο οριζοντιόκλαδο)

Οικογένεια: Rosaceae

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες: Κυδωνίαστρο οριζοντιόκλαδο

Καταγωγή:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία: Φυλλοβόλοι ημισειθαλείς και σειθαλείς θάμνοι με πράσινα φύλλα, τα οποία στα φυλλοβόλα είδη γίνονται έντονα κόκκινα το φθινόπωρο.

Ύψος:

Ρυθμός ανάπτυξης:

Άνθη: μικρά, λευκά

Άρωμα: εύοσμα

Περίοδος ανθοφορίας: Μάιο

Cotoneaster horizontalis (Rosaceae)

ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: σε μέτρια υγρά εδάφη

Απαιτήσεις σε νερό:

Έκθεση στον ήλιο: ηλιόλουστες ή ελαφρά σκιασμένες θέσεις

Κλάδεμα:

Λίπανση:

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζονται με μοσχεύματα.

Άλλα: Φυτεύονται σε ομάδες, βραχόκητους, φράχτες και για εδαφοκάλυψη.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ:

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Λαντάνα (Lantana camara)

Lantana camara (Λαντάνα)

Οικογένεια: Verbenaceae

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες: Λαντάνα
θαμνώδης

Καταγωγή: Κεντρική και Νότια Αμερική

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία: Ημισειθαλή θάμνοι

Ύψος: 2μ διάμετρος 3μ

Ρυθμός ανάπτυξης: Γρήγορος

Άνθη: Κίτρινο - πορτοκαλί, έχουν δημιουργηθεί ποικιλίες και υβρίδια με διαφορετικά χρώματα – ροζ, λευκό, μωβ

Άρωμα:

Περίοδος ανθοφορίας: Άνοιξη, Καλοκαίρι, Φθινόπωρο

ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: Οποιοσδήποτε

Απαιτήσεις σε νερό: Μικρές

Έκθεση στον ήλιο: Ημισκιάφωτα, Φωτόφιλα

Κλάδεμα: Αρχές άνοιξης, κορφολόγημα όλη τη διάρκεια του χρόνου για την ενίσχυση της ανθοφορίας

Λίπανση:

Πολλαπλασιασμός:

- Μοσχεύματα

- Σπόροι

Άλλα:

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ -

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ: Προσβάλλεται δύσκολα. Παρ' όλα αυτά μπορεί να προσβληθεί από:

Έντομα:

Αλευρώδεις

Τετράνυχος

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
open courses

Λεπτόσπερμο (*Leptospermum scoparium*)

Leptospermum scoparium (Λεπτόσπερμο)

Οικογένεια: Myrtaceae

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες: Λεπτόσπερμα

Καταγωγή: Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία: Θάμνος ή μικρό δέντρο. Αειθαλές

Ύψος: Συνήθως 2-5 m, αν και μπορεί να φθάσει τα 15 m

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος

Άνθη: Συνήθως λευκά στο βοτανικό είδος, αν και υπάρχουν και ποικιλίες (φυσικές ή καλλιεργούμενες) σε αποχρώσεις του ροζ και του κόκκινου. Άνθη μονά ή διπλά

Άρωμα: Όχι

Περίοδος ανθοφορίας: Τέλη άνοιξης / καλοκαίρι

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: Αμμώδες, όξινο έως ουδέτερο. Ανθεκτικό σε άγονα εδάφη

Απαιτήσεις σε νερό: Χαμηλές / Μέτριες

Έκθεση στον ήλιο: Πλήρης / ημισκιά. Σε θερμά κλίματα καλό είναι να αποφεύγεται η έκθεση στον ζεστό μεσημεριανό ήλιο

Κλάδεμα: Μετά την ανθοφορία

Δίπνωση:

Πολλαπλασιασμός:

- Σπόροι
- Μοσχεύματα

Άλλα: - Από τα φύλλα του φυτού παρασκευάζεται τσάι

- Από τα φύλλα του φυτού εξαγεται αιθέριο έλαιο

- Χρησιμοποιείται στη μελισσοκομία

- Θεωρείται δεισδυτικό είδος σε ορισμένες περιοχές

- Η απελευθέρωση των σπόρων του φυτού ευνοείται από τη φωτιά ή την ξηρασία

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ: Γενικά ανθεκτικό είδος. Παρ' όλα αυτά καταγράφονται προσβολές από:

Εντομα / Ακαρεα:

- Κακκοειδή (*Coleioctomyia wairoensis*, *Eriococcus oraniensis*, *E. leptospermi*)

- Σκαθάρια (*Pyronota* spp.)

- *Webworms* (*Heliothis* spp.)

- Ακάρεα (*Aceria manuka*)

Μυκητες / Οωμυκητες:

Manuka blight - sooty mould (*Carpodium* spp). Παρατηρείται μετά από προσβολή από κακκοειδή

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Πλουμέρια (*Plumeria rubra*)

Plumeria rubra (Πλουμέρια)

Οικογένεια: Apocynaceae

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες:

Καταγωγή: Κεντρική και Νότια Αμερική

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία: Θάμνος ή μικρό δέντρο. Φυλλοβόλο

Ύψος: 8μ

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος

Άνθη: Ροζ - Λευκό - Κίτρινο

Άρωμα: Ναι, έντονο

Περίοδος ανθοφορίας: Καλοκαίρι - Φθινόπωρο

ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: Ελαφρά όξινο ή ουδέτερο - Με καλή αποστράγγιση

Απαιτήσεις σε νερό: Μέτριες - Υψηλές

Έκθεση στον ήλιο: Πλήρης / ημισκιά

Κλάδεμα: Δεν είναι απαραίτητο. Σε περίπτωση που χρειαστεί, είναι προτιμότερο να γίνεται το χειμώνα ή νωρίς την άνοιξη.

Λίπανση:

Πολλαπλασιασμός:

- Σπόροι

- Μοσχεύματα

Άλλα:

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ:

Εντομα:

- Αλευρώδεις

- Θρίπας

- Κοκκοειδή

- Ψευδόκοκκος

- Τετράνυχος

Μυκητες:

- Σκουριά (*Frangipani rust / Coleosporium plumeriae*)

- Οΐδιο

- Καπνιά (Sooty mould)

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
open courses

Πυξάρι (*Buxus sempervirens*)

Buxus sempervirens (Πυξάρι)

Οικογένεια: Buxaceae

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες: Μπούξους, Πυξάρι, Τσιμισίρι

Καταγωγή:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία: Αειθαλής θάμνος

Ύψος: έως 4m 3m διάμετρος

Ρυθμός ανάπτυξης:

Άνθη:

Άρωμα:

Περίοδος ανθοφορίας: Την άνοιξη εμφανίζει μικρά, αφανή, κίτρινα άνθη.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: Αναπτύσσεται και σε φτωχά μετρίως υγρά, αλλά καλά στραγγιζόμενα εδάφη

Απαιτήσεις σε νερό:

Έκθεση στον ήλιο: σε ηλιόλουστες και ημισκιερές θέσεις

Κλάδεμα: Ανέχεται το κλάδεμα, ακόμη και το πολύ αυστηρό και χρησιμοποιείται ευρέως για φράχτες, αειθαλείς μάζες, και φυτογλυπτική, αλλά φυτεύεται και σε βραχόκητους και γλάστρες.

Λίπανση:

Πολλαπλασιασμός: -

Άλλα: ανθεκτικό σε χαμηλές θερμοκρασίες ακόμη και κάτω των -20°C.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ:

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Ράμνος (*Rhamnus alaternus*)

Rhamnus alaternus (Ράμνος)

Οικογένεια:

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες: Χρυσοξυλιά

Καταγωγή:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία:

Ύψος: κυμαίνεται από 1- 5 m.

Ρυθμός ανάπτυξης: μέτριος

Άνθη: κιτρινοπράσινα σε ταξιανθίες

Άρωμα:

Περίοδος ανθοφορίας: Ανθίζει από το Μάρτιο μέχρι τον Απρίλιο με άνθη πολύ μικρά, κιτρινοπράσινα σε ταξιανθίες

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις σε έδαφος

Απαιτήσεις σε νερό: αρκετά είναι εξαιρετικά ανθεκτικός θάμνος στην ξηρασία και στα άλατα της θάλασσας

Έκθεση στον ήλιο: ηλιόλουστες θέσεις ή ελαφρά σκιερές και χρειάζεται προστασία από τους δυνατούς παγετούς

Κλάδεμα:

Λίπανση:

Πολλαπλασιασμός: με σπόρους και μοσχεύματα.

Άλλα: Τα φύλλα και οι καρποί προσδίδουν στο φυτό διακοσμητική αξία. Φυτό ιδιαίτερα κατάλληλο για δημιουργία φρακτών και για φυτοδοχεία. Με κατάλληλο κλάδεμα μπορεί να διαμορφωθεί σε όλα σχεδόν τα σχήματα.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ:

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Τεύκριο (Teucrium fruticans)

Teucrium fruticans (Τεύκριο)

Οικογένεια: Lamiaceae

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες:

Καταγωγή:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία: Αειθαλές

Ύψος: 1,5m

Ρυθμός ανάπτυξης:

Άνθη: Μπλέ

Άρωμα:

Περίοδος ανθοφορίας:

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: σε στεγνά, άγονα, αλκαλικά ή ουδέτερα εδάφη

Απαιτήσεις σε νερό:

Έκθεση στον ήλιο: Φωτόφιλο

Κλάδεμα:

Λίπανση:

Πολλαπλασιασμός: με μοσχεύματα και με διαίρεση.

Άλλα: Απαιτούν προστασία από τους δυνατούς παγετούς. Φυτεύονται σε βραχόκηπους, ομάδες για εδαφοκάλυψη και γλάστρες. Κατάλληλα επίσης για φράχτες, μπορντούρες και παραθαλάσσιες φυτεύσεις.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ:

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Υπέρικο (*Hypericum calycinum*)

Hypericum calycinum (Υπέρικο)

Οικογένεια: Clusiaceae

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες: Υπέρικο έρπων

Καταγωγή:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία: Αειθαλής θάμνος

Ύψος: 0,5m

Ρυθμός ανάπτυξης:

Άνθη: Κίτρινο που έχουν μεγάλους στήμονες.

Άρωμα:

Περίοδος ανθοφορίας: όλο το καλοκαίρι

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: σε μέτρια υγρά, ουδέτερα ή αλκαλικά εδάφη

Απαιτήσεις σε νερό:

Έκθεση στον ήλιο: σε ηλιόλουστες και ελαφρά σκιασμένες θέσεις.

Κλάδεμα:

Λίπανση:

Πολλαπλασιασμός: - με μοσχεύματα το καλοκαίρι.

Άλλα: Κατάλληλα για παραθαλάσσιες φυτεύσεις. Φυτεύονται σε ομάδες για εδαφοκάλυψη και σε βραχόκηπους.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ:

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
open courses

Φιλάδελφος (*Philadelphus coronarius*)

Philadelphus coronarius (Φιλάδελφος)

Οικογένεια: Hydrangeaceae

Συνώνυμα / κοινές ονομασίες:

Καταγωγή: Ν. Ευρώπη

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Κατηγορία: Φυλλοβόλος θάμνος

Ύψος: 3μ

Ρυθμός ανάπτυξης: Γρήγορος

Άνθη: Λευκά

Άρωμα: Ναί

Περίοδος ανθοφορίας: Τέλος άνοιξης μέχρι τις αρχές καλοκαιριού

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

Τύπος χώματος: Οποιοσδήποτε, πλούσιο σε οργανική ύλη

Απαιτήσεις σε νερό: Αυξημένες - προσοχή στο υπερπότισμα και την υπερβολική ξηρασία

Έκθεση στον ήλιο: Πλήρης / ημισκιά

Κλάδεμα: Κλαδεύεται μόνο αμέσως μετά το τέλος της ανθοφορίας.

Ανθεκτικό και σε πολύ βαθύ κλάδεμα.

Λίπανση:

Πολλαπλασιασμός: -

Άλλα: Τα φύλλα περιέχουν σαπωνίνες. Αναφέρεται ότι εκχύλισμα τους σε νερό χρησιμοποιείται ως ήπιο καθαριστικό.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΣΙΤΑ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ:

Μύκητες:

- Ωΐδιο

- Κηλίδωση των φύλλων

Βακτήρια:

- Bacterial blight (*Pseudomonas syringae*)

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Βιβλιογραφία

Άλκιμος Α., Δέντρα και Θάμνοι, καλλωπιστικά είδη από την ελληνική φύση, σελ. 240.

Θεσσαλικά φυτώρια : καλλωπιστικά δέντρα και θάμνοι, ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, τ. -, τχ. -, 2001, σ. 96-97

Τσαλικίδης, Γ., 2005, Καλλωπιστικά φυτά για ελληνικούς κήπους Συγγραφείς, Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου.

<Βάρρας Γρηγόριος>.

<Καλλωπιστικά δέντρα και θάμνοι (Εργαστήριο)>.

Έκδοση: 1.0 <Άρτα>, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.teiep.gr/courses/TEXG121/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μυριούνης Χρήστος

Άρτα, 2015